

Raadsinformatiebrief

Onderwerp	: Advies van college over fusie SOBA en OZHW
Aanleiding	: Verzoek SOBA aan college om advies uit te brengen over de fusie
Datum	: 14 oktober 2020
Portefeuillehouder	: Arjan Kraijo
Schrijver	: Laure ter Stege

Geachte leden van de gemeenteraad,

U ontvangt deze raadsinformatiebrief naar aanleiding van een verzoek aan het college door de Stichting Openbaar Basisonderwijs Alblasserdam om advies te geven over de beoogde fusie met de Onderwijsgroep Zuid-Hollandse Waarden.

Inleiding

Voor het bestuur van de Stichting Openbaar Basisonderwijs Alblasserdam (hierna SOBA) wordt het steeds lastiger om zich staande te houden in een steeds complexer wordende werkelijkheid. Door de schaalgrootte is er te weinig ondersteuning mogelijk voor de scholen om blijvend de kwaliteit van organisatie te kunnen bieden die nodig is om de onderwijsteams te faciliteren in hun belangrijkste taak: het geven van kwalitatief hoogstaand onderwijs. Daarom zoekt SOBA aansluiting bij een groter schoolbestuur om zo massa te creëren en gebruik te kunnen maken van een ondersteunende staf.

SOBA heeft eerder geprobeerd te fuseren met de openbare scholen van Sliedrecht en Papendrecht. Het is helaas, als gevolg van bedrijfsmatige/organisatie verschillen, niet gelukt deze fusie te realiseren. Echter, sinds de start van het schooljaar 2019-2020 is SOBA in gesprek met de Onderwijsgroep Zuid-Hollandse Waarden (hierna OZHW) om te onderzoeken in hoeverre een nauwere samenwerking mogelijk is. OZHW heeft 22 scholen in het voortgezet en primair onderwijs in Zwijndrecht, Barendrecht, Ridderkerk, Lekkerkerk en Heerjansdam. De bestuurders van OZHW en de bestuurders van SOBA hebben in december 2019 de intentie uitgesproken om de scholen van SOBA over te dragen aan OZHW. Daarbij zal het huidige bestuur van SOBA na de overdracht effectief ophouden te bestaan. Deze intentieverklaring is als bijlage meegestuurd (bijlage 1).

In de afgelopen periode is er een onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid van deze fusie. Dit onderzoek is uitgevoerd op basis van de richtlijnen van het ministerie van OCenW voor een fusie-effect rapportage. De fusie-effect rapportage incl. de financiële bijlage zijn als bijlagen meegestuurd (bijlage 2 en 3). Hierin worden de gevolgen van de fusie zichtbaar gemaakt.

Een onderdeel van de fusie-effect rapportage is een advies van het college van B&W over de fusie. Zonder dit advies voldoet de fusie-effect rapportage niet aan de richtlijnen van een fusie-effect rapportage van het ministerie van OCenW. SOBA heeft het college van B&W daarom verzocht een advies uit te brengen over de voorgenomen fusie met OZHW. Dit advies wordt vervolgens toegevoegd aan de fusie-effect rapportage (= dit is hoofdstuk 10 in de fusie-effect rapportage).

Samengevat geeft het college een positief advies over de beoogde fusie van SOBA met OZHW. Wel geeft het college een aantal aandachtspunten mee:

- De aanwezigheid van een voldoende aanbod openbaar onderwijs in de gemeente
- Aandacht voor de in de fusie-effect rapportage beschreven financiële risico's
- Aandacht voor diverse herinvesteringen
- Een voldoende betrokkenheid van personeel, ouders en leerlingen bij het proces

In de volgende alinea's wordt verder ingegaan op dit advies.

Beoogd effect

Het geven van een positief advies over de voorgenomen fusie van SOBA met OZHW.

Argumenten

1.1. Het belang van openbaar onderwijs in de gemeente Alblasserdam

Er wordt veel waarde gehecht aan het openbaar onderwijs in de gemeente vanuit het feit dat het openbaar onderwijs voor iedereen in Alblasserdam toegankelijk is: voor elke leerling, voor elke leraar. Het is daarmee een belangrijke voorziening voor kinderen (en hun ouders) in onze gemeente. Met de fusie wordt getracht de continuïteit van de openbare scholen in Alblasserdam duurzaam te borgen.

2.1. De fusie biedt meer mogelijkheden om de kwaliteit van het onderwijs te bevorderen

Verworvenheden op het gebied van onderwijs (zoals ontwikkelde expertise op thema's) vanuit SOBA en OZHW kunnen worden ingezet ten behoeve van elkaars scholen en worden uitgebouwd. Ook ontstaat er met de fusie meer ruimte om te werken aan Passend Onderwijs en de vorming en ontwikkeling van Integrale kindcentra. De vorming en ontwikkeling van IKC's is tevens een ambitie in het nog vast te stellen Integraal Huisvestingsplan (IHP) van onze gemeente. Daarnaast kunnen door de fusie doorgaande lijnen /samenwerking/ doorstroming naar/van het voortgezet onderwijs beter worden geborgd. Tot slot geeft een grotere schaal meer mogelijkheden tot het aantrekken van benodigde specialisten, bijvoorbeeld voor de begeleiding van leerlingen met leerachterstanden.

3.1. Het samengaan van SOBA en OZHW heeft positieve effecten op de bedrijfsvoering en de organisatie

Zaken als financiën, huisvesting, duurzaamheid en kennismanagement zijn vanuit het perspectief van het primair onderwijs steeds complexer geworden. Het OZHW kent een onderwijs servicebureau. De dienstverlening van dit servicebureau komt door de fusie ook beschikbaar voor de scholen van SOBA. OZHW en SOBA verwachten door de fusie positieve effecten op het gebied van efficiency, kostenbesparingen en schaalvoordelen bij gezamenlijke inkoop. Dit levert positieve effecten op voor OZHW en de scholen van SOBA met betrekking tot de bedrijfsvoering en organisatie.

4.1. Vanuit de specifieke context van de positie van het openbaar onderwijs in de regio versterkt het samengaan van SOBA en OZHW de kracht van de gemeenschappelijke bedrijfseconomische positie

Er wordt verwacht op basis van demografische gegevens dat de leerlingenaantallen in de Alblasserwaard in de toekomst zullen dalen. Door de fusie kunnen middelen en krachten worden gebundeld om hier op in te spelen. Ook kan een grotere schaal en een meer prominente positie in de regio leiden tot een grotere (h)erkenning door voor het onderwijs vitale partners, zoals woningcorporaties, jeugdzorg, culturele organisaties en kinderopvang.

Kanttekeningen

Ondanks de bovenstaande argumenten zijn er een aantal aandachtspunten om mee te geven aan SOBA bij het advies over de fusie met OZHW.

1.1. Voldoende aanbod openbaar onderwijs in de gemeente aanwezig

Zoals eerder aangegeven hechten we belang aan de aanwezigheid van openbaar onderwijs in de gemeente. In de fusie-effect rapportage wordt aangegeven dat beide besturen, zowel SOBA als OZHW, op dit moment onderwijs aanbieden in een gebied met krimpende bevolkingsgroei. Op basis van demografische gegevens is de verwachting dat het leerlingenaantal in de Alblasserwaard zal gaan dalen. Als gemeente vinden we het belangrijk dat er ook na de fusie een voldoende aanbod openbaar onderwijs met enige spreiding in de gemeente aanwezig is en blijft. Daar komt bij dat de onderwijskwaliteit en ook de eigen identiteit van de scholen niet uit het oog mag worden verloren: de scholen moeten herkenbaar blijven voor leerlingen en ouders.

2.1. Aandachtspunten met betrekking tot de financiën en financieel beheer

In de fusie-effect rapportage worden een aantal aandachtspunten benoemd met betrekking tot de financiën en het financieel beheer van SOBA en OZHW die kunnen leiden tot belangrijke risico's. Ondanks dat zowel voor SOBA als voor OZHW in de fusie-effect rapportage wordt geconcludeerd dat de financiën en het financieel beheer in de basis voldoende zijn, is het belangrijk dat er aandacht is en blijft voor deze financiële risico's. Ook vraagt het college aandacht voor de reserves en over/onderschrijdingen: blijven deze behouden voor de lokale scholen?

3.1. Aandacht voor het in kaart brengen van de diverse herinvesteringen die de onderwijsinstellingen met elkaar aangaan

De onderwijsinstellingen gaan diverse herinvesteringen met elkaar aan. Hierbij kan worden gedacht aan onderwijsleerpakket, serves en automatisering, netwerk, kantoormeubilair, machines, inventaris en apparatuur. Het is belangrijk dat er aandacht wordt gegeven aan deze herinvesteringen.

4.1. Betrokkenheid door personeel, ouders en leerlingen

In de fusie-effect rapportage mist informatie over de betrokkenheid bij de fusie door het personeel, ouders en leerlingen. Het is van belang dat deze partijen op een juiste manier worden betrokken bij (het nemen van een besluit over) de fusie. Daarnaast is het aan te raden om vanuit het uitgangspunt van werkgelegenheidsbeleid goed in oog te houden wat het effect van deze keuze is voor het vaste personeel op de scholen van SOBA in Alblasserdam.

Communicatie

SOBA wordt schriftelijk op de hoogte gesteld van het advies over de voorgenomen fusie met OZHW door het college van B&W van de gemeente Alblasserdam.

Vervolg

Een belangrijke vervolgstap voor SOBA en OZHW is het aanpassen van de statuten. De gemeenteraad dient met een statutenwijziging in te stemmen. In het najaar zal dit onderwerp worden geagendeerd voor een vergadering van de gemeenteraad van Alblasserdam. Deze en andere vervolgstappen worden opgepakt door de afdeling RMO, cluster MO van de gemeente Alblasserdam.

Financiële informatie

De fusie van SOBA met OZHW heeft geen impact op de gemeentelijke middelen: de fusie zorgt niet voor een besparing noch voor extra kosten voor de gemeente.

Bijlagen

1. Intentieverklaring SOBA en OZHW
2. Fusie-effect rapportage
3. Financiële bijlage fusie-effect rapportage

Wij hopen u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

de secretaris
S. van Heeren

de burgemeester
J.G.A. Paans